

Crisi lingüística a la sanitat pública

written by Redacció Unilateral | 7 d'octubre de 2019

S'encenen les alarmes a la sanitat pública. La llengua està tocada i, paradoxalment, ningú posa cap bena a la ferida. Més aviat al contrari: els cops continuen. Es produeixen dins la mateixa consulta. Alguns són cada vegada més letals. Al CAP i a l'hospital. Alguns professionals i directius del món de la salut, cecs en drets lingüístics, fins i tot reconeixen que la maltracten. I que si n'han de tenir cura, ja els ho dirà algú altre.

Així és com es tracta el català al sistema públic de salut. I des de la Plataforma per la Llengua ho posem sota el focus per denunciar-ho, perquè aquestes situacions s'han d'acabar. Darrerament, l'ONG del català ha constatat un augment notable de les discriminacions lingüístiques en l'àmbit de la salut. O, si més no, que els usuaris no es deixen trepitjar els seus drets lingüístics i se'n queixen quan són vulnerats. Les denúncies que l'entitat rep per part d'usuaris que han patit alguna discriminació o vexació per haver-se dirigit en català al personal sanitari creixen. En són més d'una vintena en el que portem de 2019 en un espai en què, d'una banda, el català és la llengua vehicular i els usuaris i pacients tenen reconegut el dret d'opció lingüística, i de l'altra, el dret de no ser discriminats. Ben al contrari dels casos que s'exposen a continuació:

Cinc casos de vexació lingüística a la consulta

1. Al CAP de les Corts et poden atendre en espanyol o en anglès, però no en català

El 18 de setembre una mare va acompanyar la seva filla, amb discapacitat psíquica, al CAP de les Corts. L'afectada, en una carta pública, exposa que "la meua filla li intenta explicar

què li passa, però no l'entén. Jo li dic que és discapacitada psíquica però de seguida em talla i vol que parlem en espanyol. Li recordo la discapacitat i li dic que ella només parla en català". Aleshores, la metgessa contesta que ella està fent aquí la residència pagada pel "Ministerio de España" i que, si vol la visita en espanyol o en anglès pot triar, però que el català no el domina.

La dona diu que "la visita va ser lamentable, si hagués estat per mi, m'hauria aixecat i hauria marxat, però al ser la meva filla la que ho estava patint vaig anar fent un mig a mig (català amb ella i traducció a la senyora)". La queixa d'aquesta pacient a l'ICS encara no ha rebut resposta.

L'afectada, Mercè Bolufer, va explicar el cas àmpliament en [una entrevista al programa 'No ho sé' de RAC1](#).

2. A l'hospital de Figueres: "no pienso aprender catalán"

[Fa unes setmanes vam denunciar públicament una vexació](#) a l'hospital de Figueres: un metge d'urgències va discriminar una pacient catalanoparlant pel fet de parlar-li en català i va dir-li: *"llevo 5 años trabajando aquí y no lo he aprendido, me voy a quedar y no lo pienso aprender, soy venezolano hispanohablante y usted aprendió el castellano"*. Tot seguit, la veïna de Figueres va puntualitzar que volia seguir expressant-se en català, puntualització a la qual el doctor va respondre afirmant que "esto es racismo".

Cal tenir present que l'afectada en cap cas s'estava mostrant disgustada perquè l'atenció hagués estat en castellà -això no la va molestar-, sinó que el malestar es derivava del fet que, més enllà de no entendre-la, el metge la va discriminar perquè va voler parlar en català i ell es va mostrar orgullós de no parlar aquesta llengua, manifestant que no la pensava aprendre i acusant la pacient de racista pel fet de voler expressar-se en català.

A causa d'això, la ciutadana va presentar una queixa a l'hospital, que es va desentendre dels fets, no prometia posar-hi cap remei i feia valoracions impròpies sobre els orígens diversos dels facultatius. És més, en una carta, el director de l'hospital, Martí Masferrer, rebutja una trobada amb l'ONG del català, defuig la gravetat de la situació i assegura que denunciar-la és "una frivolitat" per generar una "notícia oportunista".

3. L'hospital de Mataró reconeix que no compleix la normativa des de fa 17 anys

Un pacient de l'hospital de Mataró va adreçar una carta al centre per advertir-lo que en una atenció d'urgències només un de quatre sanitaris s'hi havia adreçat en català i va afegir que en les ofertes de feina del Consorci Sanitari del Maresme el català no apareix com un requisit necessari. Això implica que no hi ha garanties que no es vulneri el dret dels usuaris a ser atesos en català, com li va passar a ell.

Gràcies a la resposta a aquesta queixa, hem conegut que el Consorci Sanitari del Maresme reconeix que fa 17 anys que incompleix la legislació. L'hospital fuig d'estudi al·legant "dificultats interpretatives tant de la normativa com de les sentències", però assegura que està "revisant els nostres processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball per tal d'incloure l'acreditació del coneixement del català, tal com estableix el Decret 161/2002".

L'afectat explica més detalls de la situació en [aquesta entrevista a Nació Digital](#).

4. Si vols atenció en català a Valldoreix, vés a la sanitat privada

El passat mes de setembre, un ciutadà de Valldoreix va anar al Centre d'Atenció Primària de la seva localitat per una contusió a l'espatlla. La doctora d'urgències no entenia el català, i com que l'home no volia renunciar al seu dret

d'opció lingüística se li va denegar l'atenció. En no haver-se-li proposat cap alternativa, **el pacient va haver de recórrer a la sanitat privada**. Després d'adreçar una queixa al centre, aquest reconeix la situació i la disculpa al·legant que la doctora que la va atendre "es troba en un període d'adaptació".

5. Si no et sents còmode en com se t'adreça el teu metge, torna-hi

El metge de família ha de ser una persona de confiança, amb qui el pacient hi ha de poder parlar de tot, en termes de salut. I ho ha de poder fer en la llengua que li sigui més còmode. Al CAP Martí Julià de Badalona li van canviar la metgessa de capçalera a una pacient. La nova facultativa no entenia el català, però la pacient, una dona d'edat avançada, tenia dificultats per expressar-se en castellà i no s'hi podia comunicar satisfactòriament.

Quan van presentar una queixa i van demanar un canvi de metge, l'hospital va denegar-los el canvi tot dient que hi havia nous metges i que calia "donar-los una oportunitat". A més, comminaven les usuàries a "fer unes quantes visites per conèixer la professional assignada abans de rebutjar-la". Encara que inicialment se li denegué el canvi, la usuària va aconseguir-lo a còpia d'insistir i contra la voluntat inicial del centre.

Com hem vist en aquests casos, l'existència de personal incapaç de parlar i fins i tot d'entendre el català crea situacions de discriminació i de denegació de l'atenció, a part d'inhibir els ciutadans que volen exercir el seu dret de parlar en català. És indispensable que el Govern de la Generalitat i l'Administració vetllin perquè els hospitals compleixin escrupolosament la legislació que protegeix els drets lingüístics dels ciutadans. La norma escrita no és suficient si posteriorment no existeixen mecanismes de supervisió i de correcció que evitin els abusos.

A més, en els exemples que els centres sanitaris han donat una resposta, s'escuden i disculpen l'actitud del facultatiu perquè necessita temps d'adaptació o és d'origen forà. Haurien donat la mateixa resposta -disculpant-los i demanant un temps d'adaptació- si la discriminació hagués estat, per exemple, per motius ètnics, religiosos, de gènere o d'orientació sexual?

L'usuari té el dret d'opció lingüística

El dret d'opció lingüística suposa que els ciutadans poden adreçar-se a l'Administració en la llengua oficial que desitgin sense que se'ls pugui denegar el servei, i no només això, sinó que els ciutadans tenen dret que els treballadors públics de la Generalitat els parlin en la mateixa llengua. Fins i tot el TSJC ha reconegut, en una sentència, aquest dret a favor de l'usuari.

Mentrestant, l'article 11 de la Llei de política lingüística, per protegir-lo, estableix que "en el procés de selecció per a accedir a places de personal de l'Administració [...] s'ha d'acreditar el coneixement de la llengua catalana, tant en l'expressió oral com en l'escrita".

Aquests preceptes els desenvolupa per a tot el personal de l'Administració catalana el Decret 161/2002. Si s'arriba a situacions de discriminació, és perquè l'Administració pública en molts casos no ha exigit coneixements mínims de llengua catalana a l'hora de contractar els professionals que donen servei al nostre sistema de salut, en incompliment de la Llei de política lingüística. A aquest efecte, la Plataforma per la Llengua ha fet una observació de centenars de places publicades al lloc web dels diferents òrgans contractants de Departament de Salut i ha pogut constatar que la majoria d'elles no incloïa el coneixement de la llengua catalana com a requisit.

La Plataforma per la Llengua considera que l'única solució

completa al problema és adequar la contractació del personal sanitari a la legislació, que requereix que estigui lingüísticament capacitat. Tanmateix, per protegir els drets lingüístics dels ciutadans i evitar que aquestes situacions se segueixin repetint en el curt termini, l'ONG del català proposa al Departament de Salut d'adoptar un protocol contra les discriminacions lingüístiques que prevegi la provisió de cursos de català obligatoris per a tots els facultatius -amb un termini màxim per adquirir les competències lingüístiques mínimes per poder atendre qualsevol pacient en llengua catalana-, la informació als professionals sobre els drets lingüístics dels pacients i la presentació d'un projecte de llei contra les discriminacions lingüístiques. Aquesta legislació ha de preveure un règim d'infraccions i sancions administratives contra els responsables de vulneracions dels drets lingüístics dels ciutadans.